

Umeå kommun
fredrik.strandgren@umea.se

2021-11-11

1 (8)

Dnr 2020:2189

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av arbetet med skolor med långvarigt låga kunskapsresultat vid Ersängsskolan 7-9 i Umeå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av arbetet med skolor med långvarigt låga kunskapsresultat vid Ersängsskolan 7-9. Granskningen genomfördes under höstterminen 2020

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden varav två skulle redovisas till Skolinspektionen enligt beslut den 18 februari 2021, dnr 2020:2189.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Ersängsskolan 7-9 senast den 1 november 2021 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Umeå kommun har inkommit med en sådan redovisning den 1 november 2021.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Huvudmannen har redovisat genomförda och planerade åtgärder. Åtgärderna ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionen avslutar därmed granskningen och förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete och att åtgärderna följs upp.

Bakgrund

Bedömningen var att utvecklingsarbete behövde inledas inom följande områden:

- Huvudmannen behöver i större utsträckning utvärdera om stödet till rektorn och skolan är ändamålsenligt.
- Huvudmannen behöver följa upp och utvärdera de insatser som genomförs.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen både har vidtagit och planerat för ett antal åtgärder i syfte att utveckla verksamheten i enlighet med Skolinspektionens beslut.

Huvudmannens stöd till rektorn och skolan är ändamålsenligt

Redovisningen visar att huvudmannen nu för en tätare dialog med rektorn än tidigare och att det ger bättre förutsättningar för huvudmannen att ge ett ändamålsenligt stöd till rektorn och skolan, som bygger på en analys av rektorns och skolans specifika behov. Huvudmannen har fattat beslut om att utöka antalet formella kvalitetsdialoger på skolenheten till två dialoger per läsår. I kvalitetsdialogen möter rektor och ett antal nyckelpersoner på skolenheten representanter för förvaltningsledningen. Utgångspunkten för

dialogerna är skolenhetens kvalitetsrapport. Kontinuerliga avstämningar sker även mellan rektor och områdeschef för högstadiet minst en gång varannan vecka. Huvudfokus på avstämningen är skolenhetens behov, resultat och utvecklingsarbete. Möjligheten för kontinuerlig uppföljning har även förstärkts genom att områdeschefens uppdrag från och med hösten 2021 är inriktat enbart på högstadiet. Huvudmannens förväntan är att den kontinuerliga dialogen mellan förvaltning, rektor och övrig personal på skolan ska bidra till att alla hjälps åt med att förbättra Ersängsskolans måluppfyllelse.

Huvudmannens uppföljning och utvärdering av de insatser som genomförs

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen genomfört uppföljningar och utvärderingar som visar att såväl rektor som pedagoger anser att de har utvecklat sina kunskaper genom olika riktade insatser. För rektorn innebär det en förståelse för vikten av organisationens betydelse för mottagande av nyanlända elever, samverkan mellan studiehandledare och ämneslärare och hur resursfördelningsmodellen kan skapa flexibla möjligheter att anpassa stödet efter elevernas behov. Pedagogerna beskriver att de genom riktade insatser fått utökade kunskaper om undervisningsmetoder och en förståelse för vad som krävs för att nyanlända och flerspråkiga elever ska bli delaktiga i undervisningen. Under riktade insatser har pedagogerna även utvecklat sina kollegiala samtal och reflektioner om undervisningens kvalitet på ett mer systematiskt sätt än tidigare. Huvudmannen har genom processutbildningarna inom riktade insatser synliggjort behovet av stödstrukturer för rektors och pedagogers arbete samt vikten av att stödstrukturerna följs upp, utvärderas och justeras utifrån verksamhetens behov i syfte att stärka elevernas måluppfyllelse. Det framgår dock inte av huvudmannens redovisning om alla insatser följs upp inom ramen för det ordinarie kvalitetsarbetet eller om enskilda insatser följs upp och utvärderas specifikt. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att det finns en tydlig och fungerande struktur för uppföljning och utvärdering av både skolans arbete som de insatser som sätts in så att insatserna dels blir träffsäkra, dels kan justeras efter behov under tiden de pågår.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Karin Lindqvist, beslutsfattare.

I den slutliga handläggningen har utredaren Ana-Maria Koci Spång (föredragande) och utredaren Elina Ekberg (medbedömare) medverkat.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2021/langvarigt-laga-kunskapsresultat/>

Bilaga 2: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 8 a §

Huvudmannen ska utse en skolchef som ska biträda huvudmannen med att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet. Huvudmannen kan utse en skolchef för hela verksamheten eller flera skolchefer för delar av verksamheten.

2 kap. 8 b §

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

2 kap. 10 §

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, bilaga

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika sätten att nå målen. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.

Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i sin omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll.

Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2. Kunskaper

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Läraren ska

- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- stimulera, handleda och ge extra anpassningar till eller särskilt stöd till elever som har svårigheter,
- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen, och
- organisera och genomföra arbetet så att eleven
- utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga,
- upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt,
- successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.

2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Mål

Skolans mål är att varje elev

- genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina egna förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska arbetsmiljön.

Läraren ska

- utgå från att alla eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan.

2.8 Rektorns ansvar

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver,
- resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer, systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet

S. 33 och 34

Dialog om utvecklingsbehov

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten.

Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla. Om förskolecheferna och rektorerna dessutom förankrar huvudmannens bedömningar och beslut ökar personalens förståelse för bakomliggande orsaker.

Identifiera utvecklingsområden och besluta om utvecklingsinsatser

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras. En sammanställning av analys, bedömning och beslut i en årlig nulägesbedömning kan ligga till grund för den kommande planeringen av uppdrag, resurser och ansvar.

Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.